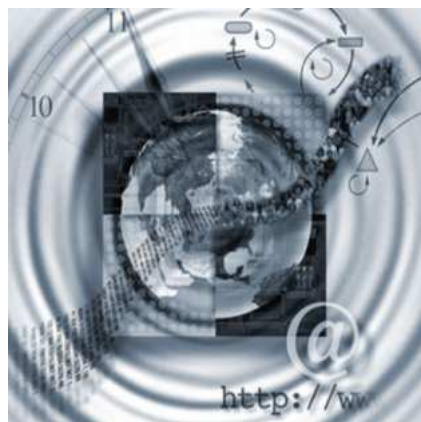

FINANČNÍ ANALYTICKÝ ÚTVAR

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2010

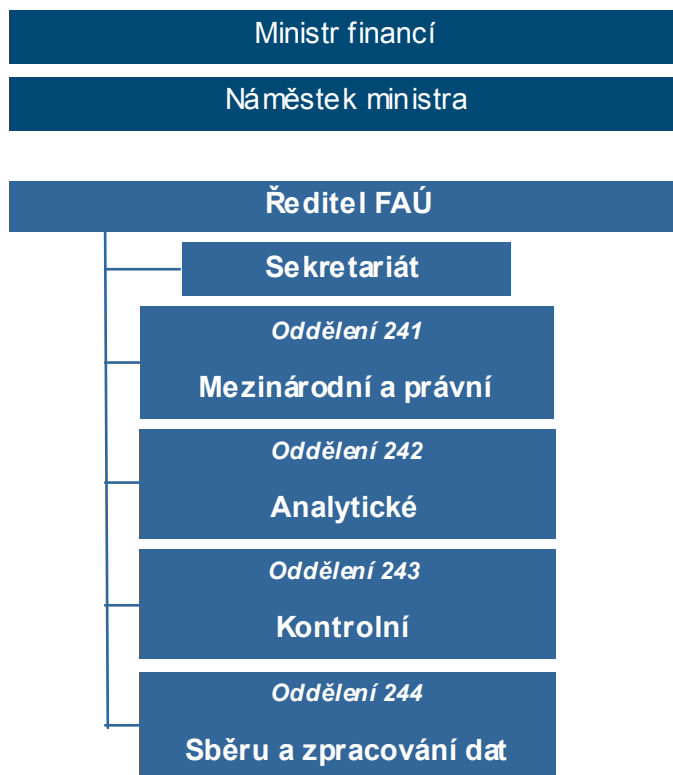
FAÚ - Finanční analytický útvar

Ministerstvo financí
Finanční analytický útvar
poštovní přihrádka č. 675
Jindřišská 14
111 21 Praha 1

Tel.: + 420 257 044 501
+ 420 603 587 663

Fax: + 420 257 044 502

Finanční analytický útvar zveřejňuje tuto výroční zprávu o své činnosti v roce 2010 v oblastech své působnosti, jimiž je boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (praní špinavých peněz), opatření proti financování terorismu a vnitrostátní koordinace provádění mezinárodních sankcí. Za účelem zvýšení efektivity a posílení personálního stavu dochází k 1. 1. 2011 k organizační změně v členění Finančního analytického útvaru a k faktickému posílení speciální analytické a kontrolní činnosti o celkem 10 nových pracovních míst.

www.mfcr.cz/fau

fau@mfcr.cz

ANALYTICKÁ ČINNOST

Stěžejní náplní činnosti útvaru je příjem a šetření oznámení o podezřelých obchodech. V průběhu roku 2010 útvar obdržel od povinných osob celkem 1887 těchto oznámení, což znamená pokles oproti předchozím obdobím, kdy bylo ročně v průměru přijato cca 2200 oznámení. Tento mírný kvantitativní pokles přímo souvisí se zvyšující se kvalitou přijatých oznámení, která je důsledkem prohlubující se spolupráce Finančního analytického útvaru a povinných osob. Významným činitelem je zde především zpětná vazba poskytovaná ze strany Finančního analytického útvaru povinným osobám, s jejímž přispěním se výrazně zvyšuje detekce skutečně podezřelých obchodů a současně i vypovídací hodnota následně přijatých oznámení. Tato skutečnost je zřejmá zejména z rapidního nárůstu

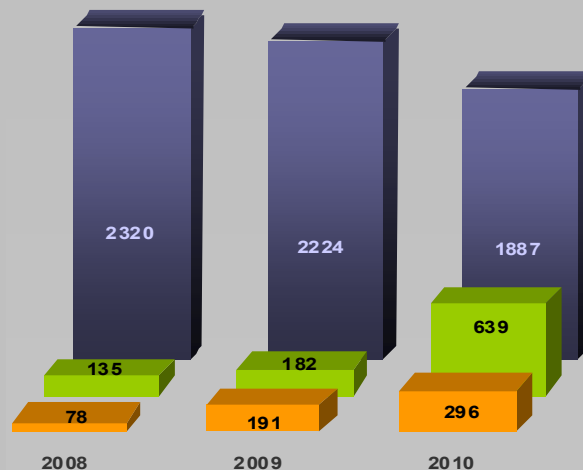
počtu podaných trestních oznámení, kterých bylo roce 2010 podáno 296, z toho ve 140 případech došlo k faktickému zajištění finančních prostředků na účtech (využití institutu „Odkladu splnění příkazu klienta“). V roce 2010 byly zajištěny finanční prostředky ve výši 287 mil. Kč, oproti 190 mil. Kč zajištěným v roce 2009.

Spolupráce s orgány daňové a celní správy byla v průběhu roku 2010 výrazně zintenzivněna. Ze strany Finančního analytického útvaru bylo těmto orgánům v souladu se zákonným oprávněním postoupeno celkem 639 informací významných pro výkon jejich činnosti, oproti 182 informacím předaným v roce 2009. Zejména na úseku obchodů s pohonnými hmotami tyto informace vedly k doměření daňové povinnosti v řádu miliard Kč.

Počet přijatých
Oznámení o podezřelých obchodech

Počet postoupených informací na
Finanční ředitelství a na Generální
ředitelství cel

Počet podaných trestních oznámení
Finančním analytickým útvarem

Typologie podezřelých obchodů

Z pohledu typologie jednotlivých oznámení či podnětů je novým fenoménem skutečnost rozporu mezi skutečným majetkem prověřovaných subjektů a jejich oficiálně deklarovanými příjmy. Existuje zde reálný předpoklad, že předmětný majetek mohl být získán v rozporu se zákonem a cílem následného nakládání s ním je zastření jeho nelegálního původu. Prověřování těchto typů oznámení vyžaduje částečně odlišné procesní postupy ve srovnání s běžnými případy oznámených podezřelých obchodů a vyznačuje se časovou a kapacitní náročností, která je dána především nutností zmapovat veškerý majetek prověřovaných subjektů a v úvahu přicházející zdroje. Nezbytná je zde současně koordinovaná součinnost s orgány příslušnými ke správě daní, s bezpečnostními složkami a s dalšími státními orgány.

Z ostatních typů podezřelých obchodů patří mezi nejčastěji šetřené případy obchody, jejichž podstatou jsou vysoké hotovostní vklady následované hotovostními výběry nebo převody na jiné účty, transakce bez zjevného ekonomického důvodu a převody vysokých částek do zahraničí, zejména do tzv. „daňových rájů“.

Podstatný podíl stále zauímají i případy zneužití systému internetového bankovníctví, zejména tzv. phishing. Zde je sice v průběhu roku 2010 možné konstatovat určitý pokles četnosti, který je však u jednotlivých případů provázen zvyšující se způsobenou škodou, kdy se již nejedná o částky v řádech tisíců EUR, ale v řádech desetitisíců, někdy i statisíců EUR.

MEZINÁRODNÍ ČINNOST

V květnu 2010 proběhla v Praze v rámci IV. kola hodnocení České republiky v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu výborem Moneyval Rady Evropy návštěva hodnotitelů na místě. V průběhu svého pobytu se hodnotitelé, kterými jsou zejména zástupci vrcholných státních institucí ze Španělska, Malty, Maďarska, San Marina a Izraele, setkali se zástupci Finančního analytického útvaru, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti, s představiteli orgánů dohledu České národní banky, ale také s odpovědnými pracovníky vybraných povinných osob či jejich asociací.

Toto hodnocení je pro celou Českou republiku významné tím, že stanoví hodnocení celého finančního sektoru z hlediska plnění mezinárodních požadavků na jeho odolnost proti praní špinavých peněz a financování terorismu podle metodiky FATF¹⁾.

V říjnu roku 2010 byla české straně zaslána první část konceptu Zprávy o České republice, zaměřená na problematiku finanční zpravodajské jednotky a orgánů činných v trestním řízení a na problematiku legislativy boje proti legalizaci

výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Připomínky české strany k textu této hodnotící zprávy a k navrhovanému ratingu České republiky byly projednávány na jednání s hodnotiteli ve Štrasburku v listopadu 2010.

Zásadní připomínky a komentáře z české strany byly zohledněny a některé navrhované ratingy byly na základě argumentů podaných zástupci české strany změněny ve prospěch České republiky.

Koncem roku 2010 obdržela česká strana druhou část Zprávy o České republice, zaměřenou na problematiku finanční. Další jednání s hodnotiteli ČR, zaměřené na finanční problematiku, je plánováno na začátek roku 2011.

Předpokládá se, že Zpráva o České republice bude schválena na plenárním zasedání Moneyvalu v dubnu 2011.

1) FATF (Financial Action Task Force on Money Laundering), je mezinárodní orgán, jehož úkolem je zejména tvorba a podpora zásad boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu.

FATF byl založen na summitu G-7 v Paříži v roce 1989 s cílem zkoumat opatření proti praní špinavých peněz.

Výměna informací s partnerskými jednotkami

V roce 2010 obdržel Finanční analytický útvar 136 dožádání od zahraničních partnerských jednotek a do zahraničí zaslal 77 dožádání.

Součástí mezinárodní výměny informací je i předávání tzv. spontánních informací, tedy takových, kdy je informace podle Finančního analytického útvaru využitelná i pro jinou finanční zpravodajskou jednotku a naopak. Takovýchto informací obdržel Finanční analytický útvar 52, do zahraničí jich předal 33.

Za největší problém mezinárodní výměny informací lze považovat neschopnost některých finančních zpravodajských jednotek zprostředkovat zahraničním partnerským jednotkám tzv. finanční informace, tj. informace o majitelích účtů a bankovních převodech. Z tohoto pohledu lze za problematické země považovat především Kypr, Lichtenštejnsko, Švýcarsko, Německo, Velkou Británii, Holandsko, Lucembursko, Guernsey, Jersey, ostrov Man a Spojené státy americké.

Na rozdíl od výše uvedených omezení, může česká strana, tedy Finanční analytický útvar, na základě dožádání ze zahraničí zahájit šetření a tak poskytnout svým zahraničním partnerům nejen informace ze své databáze podezřelých obchodů, ale například i bankovní a další

finanční informace, některé policejní informace, údaje z obchodního a živnostenského rejstříku či přehled vlastnictví nemovitostí.

Finanční analytický útvar bude i nadále aktivně prosazovat zkvalitnění mezinárodní výměny informací a to jak na půdě Egmontské skupiny, tak i na půdě Moneyvalu a Evropské komise.

MEZINÁRODNÍ SANKCE

Finanční analytický útvar je garantem vnitrostátní koordinace provádění mezinárodních sankcí. Kromě spolupráce s orgány EU a příslušnými orgány v ČR, zejména Generálním ředitelstvím cel, Ministerstvem zahraničí, Ministerstvem vnitra, Ministerstvem průmyslu a obchodu, šíří osvětu zejména mezi podnikatelskými subjekty.

V průběhu roku byla přijata nová významná sankční opatření vůči Íránu, která provádějí a rozšiřují sankce, o kterých předtím rozhodla Rada bezpečnosti OSN svojí rezolucí č. 1929 (2010). Jedná se o rozhodnutí Rady 2010/413/SZBP o omezujících opatřeních vůči Íránu a o zrušení společného postoje 2007/140/SZBP (26. 7. 2010) a bezprostředně použitelné, tedy závazné pro všechny fyzické i právnické osoby na území EU, nařízení Rady (EU) č. 961/2010 ze dne 25. 10. 2010 o omezujících opatřeních vůči Íránu a o zrušení nařízení č. 423/2007.

Těmito akty se zejména zavádí další omezení vývozu některého zboží do Íránu, přičemž kromě vojenského materiálu a zboží dvojího užití se nyní vztahuje i na klíčová odvětví těžby ropy a zemního plynu. Přípustná je řada výjimek, zejména na dokončení obchodů zahájených před přijetím sankčních opatření, o kterých může na žádost rozhodnout Finanční analytický útvar. Tený také přijímá oznámení o převodu finančních prostředků nad 10 000 EUR do nebo z Íránu a povoluje převody přesahující 40 000 EUR.

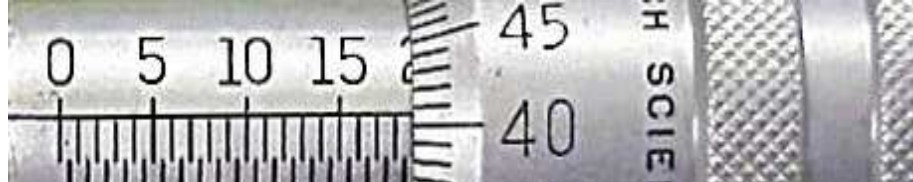
VÝVOJ LEGISLATIVY

Během roku 2010 došlo jen k formálním změnám v textu zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, a to zákonem č. 199/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, a některé další zákony s účinností od 1. ledna 2011.

Finanční analytický útvar se dále aktivně zapojoval do přípravy nových zákonů, které s jeho prací souvisejí, například novely zákona o platebním styku, která by se s účinností od 1. 4. 2011 měla dotknout i některých ustanovení zákona č. 253/2008 Sb., a zejména nového zákona o trestní odpovědnosti právnických osob. Návrh tohoto zákona byl koncem roku 2010 odeslán do Legislativní rady vlády a měl by mít význam mimo jiné i pro přistoupení k některým mezinárodním smlouvám, např. k Úmluvě o praní špinavých peněz, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu a o financo-

vání terorismu, přijaté ve Varšavě v roce 2005. Česká republika ji dosud ani nemohla ratifikovat právě z důvodu neexistence trestní odpovědnosti právnických osob, která se ve světě i v Evropě mezitím stala téměř standardem.

KONTROLNÍ ČINNOST

V oblasti kontrolní činnosti Finančního analytického útvaru došlo v roce 2010 k podstatným změnám souvisejícím s reorganizací vnitřního členění útvaru k 1. 1. 2010. K tomuto datu, vedle dalších změn, vzniklo poprvé v historii Finančního analytického útvaru zcela samostatné kontrolní oddělení. K posílení úseku kontroly bylo přistoupeno z důvodu dlouhodobě neudržitelné absence provádění kontrol na místě u povinných osob, když na základě řady indicií se kontrola prováděná pouze korespondenční formou ukázala jako málo efektivní, neboť neumožňovala kontrolovat praktické dodržování všech zákonných povinností povinnými osobami. Vedle doposud prováděné a pokračující kontroly doručených písemných systémů vnitřních zásad byly proto v průběhu roku 2010 zahájeny také kontroly na místě.

V rámci kontroly Systémů vnitřních zásad, pracovníci útvaru v celkem 324 případech upozornili povinnou osobu na nedostatky v doručeném Systému vnitřních zásad. Z tohoto počtu bylo třeba v 39 případech upozornění opakovat z důvodu přetrvávajících nedostatků. Tímto způsobem byly v průběhu roku vyhodnoceny všechny Systémy vnitřních zásad vypracované dle zákona

č. 53/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a doručené v letech 2008 až 2009. Písemné Systémy vnitřních zásad doručené v průběhu roku 2010 a ke konci roku 2010 nevyhodnocené budou vyřízeny do konce prvního čtvrtletí roku 2011.

V průběhu roku 2010 Finanční analytický útvar dále písemně vyzval celkem 195 obchodníků s cizí měnou ke splnění zákonných povinností, zejména k určení Kontaktní osoby a k doručení písemného Systému vnitřních zásad. V tomto procesu se významnou měrou uplatnila vzájemná součinnost Finančního analytického útvaru s Českou národní bankou při sdílení výsledků Českou národní bankou provedených kontrol právě u obchodníků s cizí měnou.

Výkon kontroly na místě

V druhém pololetí roku 2010 byla zahájena kontrolní činnost na místě. Kontrola, v souladu se schváleným plánem kontrol, zahájili celkem 14 kontrol u následujících typů povinných osob:

	Počet kontrol
Banky, stavební spořitelny	5
Hotovostní směnány	3
Obchodníci s nemovitostmi	2
Poskytovatelé platebních služeb	1
Pojišťovny pro životní pojištění	1
Poskytovatelé leasingu	1
Zakládání právnických osob pro jiného	1

K závěru roku 2010 byly zcela ukončeny celkem 3 kontroly. Jednalo se o dvě kontroly v hotovostních směnárnách a jednu banku. Na základě závěrů jedné z těchto tří kontrol vedl Finanční analytický útvar správní řízení s uložením pokuty. Ostatní provedené kontroly budou formálně ukončeny v průběhu prvního pololetí roku 2011 a i zde lze předpokládat uložení sankcí ve správním řízení. Kontrola na místě bude prováděna i v dalších letech, neboť zjišťované nedostatky jsou v některých případech zásadní a v rozporu se zákonem č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci

výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Nejčastěji zjišťované nedostatky

Nejčastěji zjišťované nedostatky lze podle jejich charakteru rozdělit na procesní a věcné. V případě procesních nedostatků se v převážné míře jednalo o nepřipravenost požadovaných podkladů ke kontrole a nedodržení stanovených lhůt k jejich předložení. Věcné nedostatky nejčastěji spočívaly v úplné absenci nebo nedostatečné identifikaci klienta, neschopnost kontrolované osoby doložit provádění opatření k rozpoznání politicky exponovaných osob a sankcionovaných subjektů, úplná absence nebo nedostatečná kontrola klienta, nedostatky v uchování stanovených identifikačních a dalších údajů, dokladů a dokumentů a neplnění povinnosti periodicky proškolovat zaměstnance.

NÁRODNÍ EVIDENCE ÚČTŮ

Finanční analytický útvar přijal úkol zadaný vládou ČR, na základě usnesení č. 222 ze dne 22. 3. 2010, kterým se ukládá Ministerstvu financí vypracování technicko-ekonomické studie, včetně právních dopadů, vedoucích ke změně stávajícího způsobu získávání informací z finančního sektoru oprávněnými subjekty. Termín úkolu je stanoven na 30. 6. 2011. Finanční analytický útvar bude předkládat varianty technického řešení, s celkovými dopady jak ekonomickými, tak legislativními. Záměrem je vytvořit

„datový sklad“ umožňující poskytovat požadované informace oprávněným subjektům. Nesprávně je toto řešení označováno jako „centrální registr účtů“, pracovní termín zvolený Finančním analytickým útvarem je „Národní evidence účtů“.

© Finanční analytický útvar

Ministerstvo financí

V Praze

únor 2011